

Изази сваке
недеље.

Претплата се
шаље напред
уредништву
и без новаца
се лист ни-
коме слати
неће.

ПРАВИР

ЛИСТ ЗА НАУКУ И КЊИЖЕВНОСТ ДУХОВНОГ САДРЖАЛА.

ИЗДАЈЕ И УРЕЂУЈЕ СВЕШТ. И ПРОФ. НИКОЛА ПОПОВИЋ.

За све српске
крајеве стаје
на годину 60
гр. или 6 фор.
на по год. 30.
гр. или 3 фор.
на три мес. 15
гр. или 1 фор.
и 50 нов.
Неплаћена
писма од не-
редовних до-
писника не-
примају се.

Востани спљй и воскресни штѣ мертвѣхѣ

(К филип. V. 14.)

У досадашњем говору нашем спомињасмо најзнатнија имена од реда свештеничког из скорошњег доба у народњој историји. Сва су та поменута имена чувена и заслужна, што нас својим радом и делима покрећу и побуђују, да чувамо светиње рода свога: веру прадедовску и слободу милу.

Данас, кад српство прославља знатан догађај из живота божанственог учитеља своје вере, а кнежевина Србија покрај тога и успомену народњег рада у најодсуднијем часу за данашња права своја, не можемо зборити о појединим заслужним лицима, него ћемо проговорити коју реч о дедовима свега народа у данашњој кнежевини нашој.

Таково долази нам данас на памет.

Да би могли оценити сву важност рада, који закључише и отпочеше на данашњи дан врли претци наши код светог храма божијег, ваља да се сетимо, шта беше пре тога, у каквим се приликама налажаше овај део српства, кад скупштинари његови на сабору у Такову већаше о судбини народњој.

Карактер овога века, у коме живимо, огледа се од самог почетка свога — а мало и пре — у борби народа за

човечанска права своја против притиска и безакоња, против насилника и угњетача било својих било туђинских. Наш народ у Србији данашњој у то исто доба, у почетку овога века, беше устао против притиска дугоплеменичког, против угњетача туђинског од четири стотине година. На мах од сужне раје постадоше слободни грађани српски; очистише се сви градови у овој земљи од тешких крвопија предака наших; заори се дивна песма свете слободе и у храмовима божијим и по свима пољама миле Србије наше; из малених кућица рајиних изиђоше светле војводе међу браћом, па водише своје суграђане у кржаве и очајне бојеве и делише иуначке мегдане с првим делијама турске царевине; слободни грађани у самосталној држави српској скупљаше се на зборове, па бираше чиновнике своје, долазише и на опште-народње скупштине, па већаше ту о рату с непријатељима, о подизању у земљи школа народњих, о одређивању данка, којим ће се подмиривати државно-народње потребе. О дивни призори свете слободе! Но

„Кољко траје задуго

„Таква слава *света*?

„Мислиш више векова? —

„Само *девет* лета (I. Ст. Поповић)

Прилике у целој Европи замутише ведро небо и над маленом Србијом. Те ваљда прилике и учинише, те међу народом нашим нестало врховних старешина у најосуднијем часу ове деветогодишње борбе његове за слободу своје домовине: војводе народње побегоше у туђ свет, а слободну Србију прегазише на ново косовски злотвори наши, — па зашита велико и мало.

Тешко нам је позлеђивати ране у српству ређајући нечувене муке и невоље, беде и страдања, што их претрпеше тада блиски претци наши. Читалац нека се сети страдања Христа Спаситеља, што ће се спомињати у храму божијем ове седмице, па ће имати верну слику о

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А
В
И
В
Л
И
О
Т
Е
К
А

У страдању хришћанског народа на овој земљи српској у грозним чељустима дивљег звера азијатског. Ми прелећемо време ужаса од две године народњег страдања, па се заустављамо на сабору у Такову године 1815.

Но ово није био обичан сабор, какав бива код храма божјих у народу нашем о великим годетима: ово је била скупштина народња усред силе турске. На ту скупштину дошло је све, што беше знатније и племенитије у овом проређеном тада делу српскога народа, а не беше још покошено мачем тирана - осветника. На овој скупштини морало се донети решење о животу или смрти народњој: оклевању места није могло бити. Ту је ваљало или угледати се на ону браћу, која не дадоше, да за живота њихова ступи злотвор на ослобођењу земљу, па јуначки падоше и погибоше, или опростити се с милом опоменом на лепе дане минуле слободе од девет година, извојеване и брањене јуначким срцем и витешком десицом, па се упрећи без икаквог даљег отпора у тешки јарам тирански. Врли претци наши решише се на прво: започеше на ново јуначку и очајну борбу на живот и смрт.

Успех рада народњег стоји много и до тога, коме ће се поверити врховно руковођење његово. Праведни и разборити претци наши као што су у првом устанку своје умели међу првим људма у народу наћи најдостнијег за управу народњих послова, тако су и овом приликом знали оценити важност и заслугу онога, емџе частъ — частъ: они изабраше за народњег вођа у овом другом устанку свом јединога од великих старешина својих из првога устанка, који се не беше угледао на другове своје, већ остао у земљи међу браћом и народом, да дели с њима сву тугу за отетом слободом, па да и у најцрњим часовима не угаси у себи наду на неодољиву љубав рода свога према светој слободи и самосталности.

Отвара се рат страшан, крвав и ужасан. Онај, који је јучерашњег дана из мртвих васкрсао Лазара, распалио је тада још већма у срцима православних Срба љубав према вери прадедовској, оснажио и укрепио јуначке мишице њихове у светој борби за слободу милу, и — кроз кратко време запева се и опет у драгој домовини нашој дивна песма свете слободе.

О Стихира на в. петак,

преведена на српски.

Тебе, што се у светлост облачиш,
 Јосиф с крста с Никодимом скиде,
 И када те погледа и виде
 Нага, мртва и несахрањена
 Плач срдачни тада га обузе,
 Па јецајућ' нарицати узе:
 Леле мени слађани Иеусе,
 Чим те сунце на крсту спазило,
 Густом тамом одмах с' обавило,
 А од страха земља с' уздрмала
 И црквена с' завеса раздрла.
 Но где! Сад те видим мене ради
 Да си вољно смрти се подао.
 Како ћу те, Боже, сахранити?
 Или каквим плаштом обавити?
 Рукама ли којим дотакнути
 Твоје тело, што нећ' иструнути?
 Или које песме испевати
 О спроводу твоме, обилати?
 Страдања ћу твоја узносити
 И с ускрсом погреб ти славити,
 Вапијући: слава ти Господи!

Живот св. Јована Златоуста.

(Наставак.)

У средини таквих, нереда није чудо, што је побожна душа Златоустова желела ићи у пустињу. У пустињи проведе он четири године и написао научну расправу о монашком животу. Ево неколико речи из тог дела: „Слободни од сујетних интереса, без отаџбине, без породице, без имања, монаси живе само ради Бога и спасења своје душе. Има ли где живота, који би био бољи и срећнији? Не, па не изумијају ни живот самога цара. Овај не припада себи већ својим поданицима: хиљаду послова одвлаче памет његову, хиљаду брига трзају срце његово. А искушења, која се рађају од безграничне власти његове! О! ова га вуку непрестаном падању у грех.“

Пошто је још три књиге написао у пустињи „о провидљивости“ Златоуст оставља пустињу; јер прекомерно уздржавање беше му пореметило здравље. Но није он седео за дуго без посла. Те исте године Мелентије епископ антиохијски рукоположи га за ђакона. Тешка је ово била дужност у она хришћанска времена; јер ђакон је морао бити слуга сиротиње, раздавач милостиње, надзирач и стражар пред вратима црквеним. Дужност тешка и мучна, но опет веома корисна за оне, који се спремају за висока места и служење Богу *мира и љубави*. Бити потпора сиротињи, изучавати њене несреће, видети сопственим очима крајње оскудице њене, па дознавати, да је често узрок томе грамжење и немилосрђе богаташа и бесавесни и неправедни притисак тадашњих чиновника, јављати се слабима и сиромасима као неко видљиво оруђе цркве, слушати благосиљања оних, којима у страдању помагаше — каква мора то бити велика улога за човека, који имађаше срце нежно а опет тако страшно мржаше на неправду! Пет година отправљаше Златоуст дужност ову. Самоћа, у којој је он провео четири године, могла је угасити она топла осећања срца његова и љубав према

другима; јер лако се заборављају несреће, кад нису пред очима. Но ђаконство изведе га изнова у средину дејствителног живота и изнесе му пред очи све његове патње и неправде. Тако је прошао Златоуст кроз двојако васпитање — васпитање пустињичко, које снажи и уздиже душу, и васпитане друштвеног живота, које показује човеку човека онаквог какав је, и даје му прилике, да позна страсти, интересе, невоље и пороке. Горко је то знање, али је неопходно за оног, који хоће да има ма какав већи утицај на људе, браћу своју. Прва пара, коју је Златоуст пружио сиромашку, била је дотле његова сопственост. И од овог дана до саме смрти своје никад није завезао ниједне парице. И о њему се може слободно рећи, да је био први сиромашак у цркви антиохиској.

У 386. год. рукоположи Златоуста последник Мелентијев Флавијан за свештеника, и одреди га за проповедника антиохиске цркве. Тада му је било около 40 година. Једанаест година без измене проповедао је Златоуст у Антиохији и ниједног празника ни недеље пропустио није а често је говорио и по трипут у недељи, ако му само по кад-кад болест није сметала. Беседама, које је он говорио, нема ни броја: многе од ових нису ни дошле до нас, а већину говорио је непреправан — импровизовао је. Антиохија, у којој он живљахе, беше једна од најзнатнијих вароши ондашњег доба; у њој беше преко 200.000 становника, од којих две трећине бејаху хришћани. Митрополија Сирије, стара престоница царева, последника Александра Македонског, који је, као што се говорило, и основао ту варош, богата споменицима, позориштима, школама, — Антиохија слављаше се и у летописима хришћанским. Св. Петар подигао је овде своју катедру; св. Павле дуго је проповедао у њој. Овде ученици Исусови најпре почињу да се зову „хришћани.“ Она беше насељена народом лакомисленим и ветрењастим, који вољаше цркве и

театре и у опште разврат. Но тај разврат грчко-источне вароши не беше као разврат у Риму и Милану. Утицај хришћанства умекшаваше нарави на западу, а на истоку очишћаваше. Римско друштво беше суровије, а јелинско финије. Но и овде као год и у Риму владаше раскошљук у хаљинама, намештајима, гозбама и веселима и дошао беше до сваке крајности.

(Наставиће се.)

Против страсти.

Мнѣ ли не откѣривашеши? Не вѣси ли, јко властѣ имамз сказати та, и властѣ имамз пѣстити та?

Ко је пажљиво проучио људску природу, тај мора знати, да су *светлост ума* и *снага воље* главни извори људског рада, а *слепоћа ума* и *слабост воље* узроци *нерада*, или рада али наопачког. Човек, који има снаге да ради, но нема правилног знања о предметима своје радње, мора неопходно или не радити ништа, или ће отпочети свој рад онако, како не треба: Тако исто човек, који има знања, како треба да ради, али нема снажне воље, потребне за сваки рад, и он мора радити неправилно, слабо, или неће ништа ни радити. Дакле слепоћа ума и слабост воље главни су узроци и нерада и рада наопачког. Но и једно и друго ствара се у човеку као последица страсти. Јер страсти помрчавају наш ум, и међу на њ завесу, да не види истину у правој светлости; оне одузимају снагу вољи, угушујући у њој све благе жеље, и кад завладају срцем, бивају узрок најцрњих преступљена и као на силу вуку човека у бездну пропасти.

Да разгледамо историју страдања Господа нашег, па ћемо се о том уверити. Јер тамо у лицу главних особа, које

осудише Спаситеља: у лицу предатеља, тужитеља и судниа Иусових представљен је најяснији пример, докле може страст, кад завлада душом и срцем човековим, да угуши у њему познавање свију најсветијих дужности и да га учини виновником најгрђих преступлења, — као што је *распјатје* самог Господа.

Ко издаде Исуса? Један од ученика његових, кога је Исус онако безмерно, онако срдечно волео, каогод и остале ученике своје. То је Јуда. Јуда је три године ишао с Исусом и у безбројним добротинама и чудесима Христовим могао је више пута видети: како Господ заповеда олуји и она се утишава; предлаже неколико само хлебова хиљадама људи и они се насићавају; изгони нечисте духове и они му се покоравашу, дотиче се болесних и они оздрављашу; дозивље мртве и они васкрсавашу. И таква чудна моћ Исусова не доведе га до тога, да се увери о њему, да је прави син божији и да му остане свагда предан и благодаран! Но шта није кадра да учини страст, кад завлада срцем човековим!? При свој краткости јевангелског текста о Јуди, налази се тамо једно веома карактерно објашњење о унутрашњем правцу његовом: *Игда татъ бѣ и ковчежецъ имѣаше и вмѣтаемъиъ ношаше* (Јоан. 12. 6.), т. ј. Јуда заражен беше страшћу среброљубља и користољубља. Имајући такву страст, он само о једном мишљаше, једно само жељаше, а то је: да умножи своје богатство. И ево среброљубље учини га лупежом, лупештво лажљивцем, лаж притворицом, притворство немилосрдним, немилосрђе злим и грозним издајцом! Па због тога, кад се други ученици на вечери беседом свога учитеља просвећавашу, Јуда злочастив заравом среброљубља *омрачашеся* и трчи час пре, те се погађа о издајству: *что ми хоцете дати и азъ вамъ предамъ его.* (Мат. 26. 14.) И тридесет сребрника довољни беше да тај мрски син заборави своју дужност, све добро, које му учини учитељ, да одбади све савете љубави небеске и да се

УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА

не сети ни одговорности, којој је морао потпасти предавши крв невину! О страсти, страсти! Како лако долазиш ти до своје цели, но какав дубоки жиг остављаш на себи! Име Јуде и дан-дањи је свакоме мрско и гнусно, као што је било и пре скоро две хиљаде година, а тако ће остати и на векове. А ко беше тужитељ Исусов? Старешине јудејског народа — првосвештеници, књижевници и фарисеји. Но зашто се они подигоше против Исуса? Ево зашто: Господ Исус настављаше свакога на пут истине, казиваше им, како треба да живе и спремаше их за живот небески. Но првосвештеници и књижевници мишљаху, да само они имају право учити људе и настављати, па се роди у њима завист, гледајући како расте број оних, који иду за Исусом и слушају његове поуке. Поред овог, казајући другима, да су дужни испуњавати извесне заповести, они сами не испуњаваху ниједну своју дужност; а Господ изобличавајући лажи њихове учаше народ, да не ради као што они раде. Овим их је дирнуо у живац: у поноситост и надутост њихову. Фарисеји, не гледајући на дух закона, брињаху се о спољашности само и сву заслугу своју полагаху у том, што испуњаваху точно параграфе закона. А овамо Господ учаше, да та формалност не вреди ништа без унутрашњег богопоштовања и богопознања, па саветоваше свет, да се чува од квасца фарисејског; а овим притворство фарисејско би испољено и изнесено. Видећи понижење своје славе, своје надутости, првосвештеници, књижевници и фарисеји ражљуте се и науме, да окриве највећег праведника на смрт, ико непотребан за них је стга (прем. 2. 12.) Па погледајте само, како се довијају и измишљавају свакојака сведочанства, да само оптуже невиног! Како се хватају за сваку реч његову, како изврћу на зло сваки поступак његов! Погледајте па и народ! — онај исти народ, коме је Господ учинио толико добра, по наговору својих старешина захтева на смрт онога, кога мало пре предреташе као цара усклицавајући: Осана сину!

Даки док! Но страсти на шта се неће решити?! Заборављајући и времено и вечно своје блаженство, народ заједно се вођама својима у безумном беснилу страсти виче: крoвк егw на насz и на члдѣхz нашихz. Возми и распни его! О! крв ће ова вечно сведочити о ужасном и грозном недељу страсти њихових и вечно ће вапити против њих на небо!

Дај да уђемо сад у мислима својима у суд, тамо, где се имала да изда пресуда окривљеном праведнику. У суду су најопасније страсти више него игде; јер одатле излази ослобођење или каштига, живот или смрт. Да разгледамо, да ли судије Исусове бејаху чисте од страсти и да ли судише као што треба. Понајпре Исус доведен беше к Пилату. Гледајући на почетак тога дела, могло би се мислити, да ће Пилат бити на страни праведника, јер је могао знати, да је Исус невин и да је предан суду зависти ради (Јoан 18. 17) Но не гледајући на све ово, судија овај не прима страну страдаоца: домаћи рачуни, осигурано стање и леп положај бејаше за њега скупље од небеске истине. Он беше слабог карактера и беснажне воље; па кад чу, да је Исус из Галилеје он једва дочека, те се хвата за надлежност, да избегне само над њим суђење. Довијајући се овако оправ га Ироду, и тиме као скиде одговорност са себе. Жалостан је то судија. Ние доста за судију измаћи се само и не осудити невинога, већ му је у дужности и бранити неправедно нападнуту невиност.

Од Пилата поведу Исуса к Ироду. Но од овог судије још се напред знало, да се не може ништа човечно и праведно очекивати. То је онај исти Ирод, који је некада у бујној страсти својој донео на чинији главу Јована Крститеља и пружио је безобразној играчици. У судији овом ние се могло видети ни најмањег знака правосуђа. К њему доводе Исуса. Он и не пита оптуженог, не слуша од њега оправдања, објашњења; нега једно трза, једно заузимље: и надгледаше знаменје њѣкое видѣти отz негw быкаемо (Лук. 28. 4.) Судија, руковођени страшћу радозналости! Каквог знака

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

ти хоћеш од Господа? Господ ето презире нечовечна захтевања твоја, не одговара на твоју празну радозналост: Исусу не даде смѣ откѣта. — Но мнѣ ли не откѣтаеши? продире се понижена надутост и над праведником са свију страна оспу се ругања, увреде, поруге, и Господ повраћа се опет к Пилату.

К Пилату? Божанстени страдаоче! Из безаконог суда Иродова не иди више к Пилату! Лепше ти је ићи право на Голготу. На Голготи спремно ти је отац небески успокојење. Успокојење страшно, но из љубави према грешном роду људском ти си од вечности определио то успокојење. Иди и успокој се час пре. Не очекуј ништа од Пилата. Ако не иза чега другог, то једино да се удвори ћесару, предаће те најжешћим мукама, зоставити, па опет осудити на *пропатије*

Браћо хришћани! Одавно је извршен тако неправедни суд над Спаситељем нашим, одавно су и Ирод и Пилат и сви непријатељи његови позвани на праведни суд божији. Већина на свету малих и великих признаје, да неправедно доведени пред суд и, да би се угодило страстима, осуђени на *пропатије*, коистинѣ синѣ Божји вѣ (Мар. 15. 3.) И ми, спомињући призор овог страшног догађаја, немамо намере да проклињемо неправедне судије Исусове: они су већ добили по заслуги својој. За нас је важније овде ово питање: да ли смо се ми имајући пред очима овај страшан пример научили господарити над својим страстима, ратовати за истину, бранити невиност? Да ли и међу нама нема онаквих о којима пророк вели: *кз сердцѣ безаконіе дѣлаете на земли: неправдѣ рѣки каша сплетаютъ* (псал. 57.)? Да ли нема и данас браће, која страдају тек зато, што су речи и дела њихова разгледана и оцењена под утицајем страсти? Да ли и после две хиљаде година, кад већ на све стране славе распетога страдаоца, нема људи, који из користи, празне славе, лакомства за угодним животом, ниских жеља да се другима удобре и уђу у милост њихову, — затварају срце своје да неговори правду и пуштају вољу своју на дела противна њи-

ховоме звању, опредељењу, закону, дужности, савести, чисти?... Да, ако беспристрасно погледамо на се, ретко да који немамо ма коју страст, која би налицала на страсти оних, који учествоваше у *распјатију Господа*.

Но, браћо хришћани, света црква и спомиње нам тај велики голготски догађај, да би се страшним тим призором научили, да угушујемо у себи страсти. И Господ се наш ради тога и примио добровољно страдања, да *страстију својоу* ослободи нас од страсти наших. О! да би дао Господ, да се оне искорене, а узлада разум, непокварено срце и воља, те да тако код свију нас буде једна жеља — угађати Богу јединоме, и једна тежња — служити истини, љубави и правди!.

Нешто „неколицини читатеља Пастира“

Благословена јавност! Какве неоцењене користи доноси она људма! Да не идемо далеко, живи пример у томе имамо пред очима. Читаоци нека узму 27. и 33. број „Световида“ и нек упореде онај први чланак у њему о „Пастиру“ са овим последњим, па ће одмах видети грдну разлику међу њима. У оном првом чланку заиста има таквих бетресничких силогизама и свакојаких бесмислица, да човек није могао бити умеренији у своме одговору, него што смо ми били у нашем. Но благодарети оној нашој „оштрој критици“, која је, као што се види, благодетни утицај имала на наше противнике, они су се у своме последњем одговору знатно променили у писању. Ми би им с врло великим задовољством опет одговорили и на овај последњи чланак у „Световиду“ и доказали им још јасније и опширније, да су они и још у заблуди, само кад нас не би у томе заустављало ово: Ми доста сумњамо, да су се тих „неколико читатеља Пастира“, што су писали онај први чланак у „Световиду“ могли за тако кратко време дотерати у онаквом писању, као што нам донесе 33. број „Световида.“

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

Па зато држимо, да писац овог последњег чланка и оног првог није један исти, већ да је овај последњи неки подметач. Било би испод нашег достојанства ступати у јавни разговор са неизвесним подметачем дотле, докле нам он не изнесе на јавност своје име и карактер, те да знамо с ким се разговарамо. Не одзове ли се неизвесни подметач нашем захтевању, то ми прекидамо у напредак о тој ствари сваки јавни разговор. — А читаоцима овога листа наспомињемо, да речи „сој“ дају њено право значење „сталеж“ или „род“, а не као што понеки незналица хоће да изврће. Које је тешко загледати у Вуков речник, нека се сети израза у народној песми: „млади Урош соја господскога.“ *Н. Петровић.*

Обичаји при умирању и сахрањивању код старих Јевреја.

Код Јевреја као и код свију старих народа на истоку израз туге био је онако исто значајан као и израз радости. У радости они су певали, играли, облачили се у богато рухо, китили се цвећем и разним драгоценостима. У тузи и жалости седели су боси на земљи, цепали на себи хаљине, превртали их, посипали главу пепелом или прашином, једноничили и т. д. Давид на прилику за време болести свога сина лежао је неколико дана на голој земљи и није хтео ништа јести. (2. царст. XII. 15. — 16.) Тамара, увређена од Амона, посипаше главу своју пепелом, цепаше и изврташе на себи хаљине и држећи се рукама за главу ишла је тако по ваздан кукајући и вапијући (2 цар. 13 19.) Љов за време своје тешке несреће сеђаше на ђубрету и другови доходише, те га тешише.

Наравно жалост ова била је свагда јача и силнија, кад је умирао ко од крвнога рода. При оваквом случају жене су кукале и набрајале, да се та кукњава њихова могла чути на далеко. (Јер. 9, 19. 31, 15) Но у тузи и кукњави овој

спремања за погреб ишла су својим редом; јер се ово сматрало као нека религиозна дужност, која пада на најближе сроднике (бит. 23, 19. 25, 9. Мак. 2, 40.) И свештеници могли су помагати у овом спремању, но само им беше у закону чувати се, да се не дотакну до мртваца; јер би се по њиховом мишљењу оскврнавили. Свештеници морали су најпре решити, да ли умрли заслужује, да се свечано сахрани. Ако су коме одузели ово право, то веће бруке за њега па и за породицу његову није могло бити (3. царс. 14, 11. Јер. 7, 30. 8, 2.) По овим малим примерима, који се налазе у Библији и по већини, који се налазе у Талмуду, може се по тумачењу Мајмонида саставити овакав појам о смрти и погребу код старих Јевреја: купљу и мажу разним миришљавим мастима мртваца, одсецају косу и покривају по глави белом марамом, која не сме вредити више од једног гроша, — а то због тога, да и најмањи сиромашак може имати по смрти одећу, која је једнака с осталима. Сахрањивати у разноцветним и извеженим хаљинама није се никако допуштало.

(Наставиће се.)

Неколико речи о стању свештенства у Србији.

Од С. П.

Од неког времена књижевници наши и људи, који се озбиљно занимају о свима сталежима грађанства српског, пишу и доказују, којим начином треба предузети реформе — измене, те да се поправи оно, што не одговара положају једнога реда према садашњем времену.

У тој намери више њих доказивало је, да би требало обратити пажњу и на наше свештенство у обзиру моралне поправке његове. Али што се тиче материјалне стране његове ударено је већином непрактичким путем. Наводима је доказивано, да не лежи поправљење његово у извесном ужитку, и с те стране представљано је, да му је стање готово добро. —

Но ми ћемо се постарати да фактима — стварно докажемо, како је готово главни узрок моралноме назатку свештенства његово материјално стање, кад беспристрастно обратимо пажњу на понеке околности, у којима се данашње свештенство у Србији находи. Како би се стање његово могло поправити, у то се ми сада не ћемо упуштати. Само примећавамо, да би се тој ствари највише помогло, кад би покрај зналаца и више практичких људи о томе своје мишлење исказали.

Међу узроцима, што је незгодно положење свештиника, како би били оно, што по своме позиву треба да су, између осталог је понајглавније то, што своје заслуге на досадашњи начин тешко наплаћују. Најпре ћемо да говоримо о биру.

Бир се сматра за најизвеснији доходак свештенику. Да ли поштовани читаоци знају, како се он купи у вароши, а како у селу? Ево ми ћемо показати онима, којима та ствар није позната. По варошима скупља се кад и порез, али се не издаје на време свештенству од општинских власти зато, што се због сиротних становника варошких на подпунење данка или других издатака општинских и сав бир свештенички даје, те да се на време порез и прирез преда властима државним. После се тек од других посебних прихода општинских, или зајмом исплати свештенству њихов бир — много пута после 6. и више месеца, а врло често даде се тек четврт или половина тога бира. Мислимо, да ће то и многе општине саме признати, а да се не питају свештеници, који су — може се рећи — у овоме интересовани. Примера ради наводимо крагујевачку и јагодинску општину, а тако исто и овдешњу у самој престоници. То је давало повода и многим жалбама на духовне и државне власти, (види збор I. стр. 243 IV. стр. 18. 164 и 172 VII. 36 — 39. XIV 82) а да не говоримо о толиким другим наређењима и расписима виших власти.

(Наставиће се.)

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

Г. Јанко Марковић, трговац из села Ореовице у округу Пожаревачком, приложио је цркви Ореовичкој два престолна сребрна чирака са три свеће у вредности 33 ₰. Покрај овог поклонило је циглу за патос куће народње код цркве.

Г. Панта Јовановић, начелник среза Моравског у округу Пожаревачком, подарио је цркви Четерешкој једно јеванђеље, кадифом опшивено, и обећао је исто сребром оковати, које ће вредити 14 ₰.

На овим добровољним подарцима смирено свештенство поред својих молитава у храму божнием за здравље приложника и њихових млађих и покој душе њихових умрлих изјављује им пред светом јавну благодарност своју са жељом, да њиховом примеру и други последују.

послао

Ђорђе Поповић,

заступ. проте у Пожаревцу.

КОРЕСПОНДЕНЦИЈА.

Г. В. Николајевићу у Голубинцима. Пошљите и остале своје списе! У своје време штампаће се.

Г. Ст. Милошевићу свешт. у Ореовици. Читаоци овога листа одиста су различни а не сви једнаки. Међу њима покрај свештеника и других људи има младих учитеља, знатан број богослова, гимназиста, па и по који сељак. Ни је лепо, што се љутите због оно неколико речи, изговорених у похвалу признатом вађаном књижевнику нашем. Ви се тиме ни најмање не понижавате.

Уредништво „Пастира.“

ПОЗИВ НА ПРЕТИЛАТУ.

С почетком Априла настаје друга претилата на три месеца на наш духовни лист „Пастир.“ Молимо читаоце, који су се досад само на три месеца претилатили, да понове претилату, ако желе и даље узимати наш лист. С овима заједно позивамо свакога, који би хтео бити уписник на овај лист, да нам се јаве до реченог времена, јер нам је тешко штампати више листова, него што нам је наручено, па их доцније неће бити.

Уредништво „Пастира.“